

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Яшанов С. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ПЕДАГОГІЧНА ТА ТЕХНОЛОГІЧНА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ІНФОРМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуті роль та місце педагогічної та технологічної практик в системі інформатичної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти в умовах компетентнісного підходу. Показані шляхи взаємодії різних установ в процесі практичної реалізації освітніх програм інформатичної підготовки.

Ключові слова: педагогічна практика, технологічна практика, розвиток системи інформатичної підготовки.

В сукупності форм і методів підготовки майбутніх учителів освітньої галузі “Технологія” будь-якої спеціалізації важливе місце належить педагогічній практиці. Цілком очевидно, що основні положення про роль практики в процесі пізнання є необхідним елементом наукової організації навчального процесу і підготовки компетентного фахівця.

На всіх етапах підготовки вчительських кадрів високої науково-педагогічної кваліфікації педагогічній практиці відводиться важливе місце [1]. Це пов'язано з тим, що формування системи професійних компетентностей майбутнього вчителя неможливе без чіткої і глибоко продуманої системи практичної підготовки. На сьогодні педагогічна практика розглядається як вагома складова в системі інформатичної підготовки, що реалізується протягом всього періоду навчання студента.

Педагогічна практика слугує сполучною ланкою між теоретичним навчанням майбутнього вчителя технологій і його майбутньою самостійною роботою в закладі освіти. Вона покликана здійснювати підготовку студента до діяльності в ролі вчителя-вихователя, озброювати його комплексом компетентностей для творчого здійснення всіх видів професійної, навчально-виховної і суспільної роботи [3].

Н. В. Кузьміна відзначає: “До педагогічної практики переважно йде засвоєння студентами теоретичних знань з професійної підготовки психології, педагогіки і методики. Але знання стають переконаннями у випадку, якщо людина навчиться застосовувати їх на практиці, коли в

процесі цього застосування вона приходить до висновків, які спочатку засвоїла з теорії” [2, с. 49].

Все це об'єктивно визначає необхідність забезпечення комплексного характеру педагогічної практики, що передбачає виконання студентом в процесі її проходження всіх видів і функцій професійної і суспільної діяльності: проведення уроків різних типів, у тому числі додаткових занять, виконання обов'язків класного керівника, здійснення різноманітної позакласної роботи з учнями і т. ін.

Головне призначення педагогічної практики полягає не лише у формуванні певного рівня професійних компетентностей, необхідних майбутньому вчителю технологій. У педагогічній практиці відпрацьовуються елементи розвиваючого творчого навчання, зростає об'єм самостійної роботи студента, корінним чином змінюється рівень вимог до неї. І це цілком зрозуміло, оскільки саме на стадії педагогічної практики самостійна навчальна діяльність студента повинна органічно вписатися в навчально-виховний процес школи і отримати суспільне визнання. Але це можливо лише у випадку, коли забезпечується ефективне застосування всього комплексу навчальних і виховних завдань зорієнтованих на професійне зростання студента [4].

В системі інформатичної підготовки майбутнього вчителя педагогічна практика виконує різні функції: доповнює і збагачує теоретичну підготовку студентів; створює можливості для закріплення і поглиблення отриманих знань; забезпечує можливості використання теоретичних положень наук, що вивчаються, для виконання практичних завдань. В ході педагогічної практики формується практична складова системи інформатичних компетентностей.

Результативність педагогічної практики майбутніх учителів освітньої галузі “Технологія” значною мірою визначається рівнем її організації і керівництва. Навчальна ефективність педагогічної практики багато в чому залежить від рівня взаємодії вузу і школи, злагодженої роботи викладачів, учених, методистів і педагогічного колективу школи, ступеня застосування в їх праці новітніх досягнень науки, передового педагогічного досвіду, інноваційних педагогічних технологій та новітніх засобів інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації професійних завдань майбутнього вчителя технологій.

У системі інформатичної підготовки майбутніх учителів технологій під час проходження педагогічної практики передбачається використання проектного методу, а також різноманітних творчих завдань (конструювання, моделювання, самостійний пошук інформаційних ресурсів і т. ін.) на уроках технології.

Методична допомога при використанні різноманітних методів навчання здійснюється на різних етапах підготовки до уроків і включає: добір необхідних засобів інформаційно-комунікаційних технологій, літератури, визначення змісту уроку, складання плану уроку і т. ін. Також проводиться детальний аналіз уроків, корекція і допомога у випадку утруднень.

Особливе місце в системі всього комплексу завдань, що вирішуються майбутнім учителем технологій на практиці, займає робота з орієнтації учнів на використання сучасних інформаційних технологій, оскільки його професійна діяльність безпосередньо пов'язана з підготовкою учнів до життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства.

Школа інформаційного суспільства об'єктивно ставить вчителя в положення дослідника. Тому програма педагогічної практики, передбачає також виконання студентами деяких видів дослідницької роботи з застосуванням засобів інформаційно-комунікаційних технологій: проведення психолого-педагогічного аналізу уроку або іншого навчально-виховного заняття, комплексне вивчення класу і особистості учнів, проведення експериментальної роботи з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій (тестування, анкетування, опитування і ін.), тобто роботи пов'язаної з виконанням студентами робіт максимально наближених до умов їх майбутньої професійної діяльності.

Дотримання сучасних принципів організації педагогічної практики в органічній єдності і взаємозв'язку з фаховою підготовкою є найважливішою умовою підвищення ефективності практичної складової інформатичної підготовки майбутніх вчителів освітньої галузі "Технологія".

Високий рівень вимог до професійно-педагогічної підготовки вчителя технологій обумовлює необхідність створення стрункої, науково обґрунтованої системи педагогічної практики. Види і терміни педагогічної практики по відповідних спеціалізаціях, а також за роками навчання визначаються діючими навчальними планами згідно з галузевим стандартом.

Практична складова інформатичної підготовки майбутнього вчителя освітньої галузі "Технологія" передбачає наявність умінь використовувати основні засоби і технології передавання, обробки, продукування інформаційних ресурсів для реалізації завдань професійної діяльності. Самостійне виконання робіт зі створення та підтримки сегментів інформаційних систем, що використовуються на виробництві та навчальних закладах, забезпечується під час проходження студентами технологічної практики, що має на меті:

– розширення, поглиблення і закріплення теоретичних знань,

отриманих студентами в процесі вивчення дисциплін інформатичного циклу;

- ознайомлення з технологією створення та налагодження комп'ютерних мереж;
- детальне вивчення технологій експлуатації комп'ютерних мереж;
- детальне вивчення устаткування сегментів мережі на ділянці де студент проходить практику;
- виконання монтажних робіт в рамках комп'ютерних мереж;
- ознайомлення з основними методами та засобами адміністрування інформаційних систем;
- збирання необхідних матеріалів для подальшого дипломного проектування;
- придбання навичок практичної і організаторської роботи зі створення та експлуатації комп'ютерних мереж.

Технологічна практика студентів передбачає виконання наступних завдань:

- вивчення, опис та загальна характеристика інформаційної системи підприємства (організації): коротка історія розвитку, види і об'єми робіт, що виконуються в рамках інформаційної системи;
- ознайомлення з основними складовими інформаційної системи та характеристика наявних підсистем;
- ознайомлення і наведення коротких відомостей про інформаційні процеси, що реалізуються в рамках інформаційної системи;
- детальне вивчення і опис технологічного процесу створення сегменту мережі виробництва (організації), на якому студент проходить практику з вказуванням:
 - видів і послідовності операцій;
 - використовуваних матеріалів, устаткування та інструментів;
 - видів захисту;
 - типів монтажних робіт;
 - заходів контролю з підтримки заданих режимів роботи системи.
- ознайомлення з основними вимогами з техніки безпеки;
- збирання матеріалу для складання схеми навчальної інформаційної системи з визначеними характеристиками;
- реалізація (монтаж) навчальної інформаційної системи (сегменту мережі).

Технологічна практика зорієнтована на набуття практичного компоненту системи інформатичних компетентностей майбутніх учителів технологій, формування їх готовності до професійної діяльності з широким застосуванням засобів інформаційно-комунікаційних технологій в закладах